

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор ЗВО

Вінницького національного медичного
університету ім. М.І. Пирогова,
д.мед.н., професор

Вікторія ПЕТРУШЕНКО

2025р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Кохана Богдана Ігоровича на тему: «Медико-соціальні аспекти і клінічно-економічна оцінка ефективності лікування пацієнтів з хронічним обструктивним захворюванням легень та бронхіальною астмою у Вінницькій області», що представлена на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

Комісія створена на засіданні кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я, протокол № 4 від 04.11.2025 р. у складі: Сергета Ігор Володимирович, доктор медичних наук, професор, директор навчально-наукового Інституту громадського здоров'я, біології, контролю та профілактики хвороб, штатний співробітник ВНМУ ім. М.І. Пирогова (голова) та рецензенти – Орлова Наталія Михайлівна, доктор медичних наук, професор ЗВО кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я, штатний співробітник ВНМУ ім. М.І. Пирогова та Побережець Віталій Леонідович, доктор філософії, асистент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини, штатний співробітник ВНМУ ім. М.І. Пирогова проаналізувала результати виконання здобувачем ступеня доктора філософії, аспірантом кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я ВНМУ ім. М.І. Пирогова

Коханом Богданом Ігоровичем освітньо-наукової програми, індивідуального плану наукових досліджень, ознайомила з текстом дисертації та опублікованими науковими статтями і тезами за темою дисертації, висновками комітету з біоетики Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова (протокол № 7 від 08.11.2022 та протокол № 10 від 27.10.2025), а також заслухала доповідь здобувача у вигляді публічної презентації дисертаційної роботи на розширеному засіданні кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я та відповіді здобувача на запитання учасників наукового зібрання.

Актуальність обраної теми дисертації

За орієнтовними оцінками, на хронічне обструктивне захворювання легень (ХОЗЛ) страждає 10,6% людей у віці старше 40 років, а в структурі летальності ХОЗЛ є третьою провідною причиною смерті у світі. У 2019 від ХОЗЛ померло понад 3 млн людей, що становить 6% усіх смертей у світі. Зазначені обставини вказують на той факт, що ХОЗЛ є значною проблемою для системи організації охорони здоров'я сьогодення. Водночас важливо розуміти, що дана патологія у значній мірі підлягає медикаментозній корекції, та накопичені наразі знання дозволяють її профілакувати. В Україні, за різними оцінками, від ХОЗЛ страждає щонайменше 4% населення, і близько 2% смертей українців обумовлено саме цією хворобою.

На бронхіальну астму (БА) страждають принаймні 300 мільйонів осіб у світі. Ця патологія, як і ХОЗЛ, є глобальною проблемою охорони здоров'я, оскільки вражає всі вікові групи населення, частота її виявлення зростає в багатьох країнах, а особливо в тих, що розвиваються. Унаслідок цього зростають витрати на лікування БА, а також посилюється тягар захворювання на пацієнтів і громаду загалом. В Україні станом на 2017 захворюваність на БА складала 504,2 на 100 тисяч дорослого населення, і як показують дані досліджень, така тенденція до зростання захворюваності на БА невпинно поширюється не тільки в Україні, але й у світі.

У зв'язку з появою нових клінічних рекомендацій GINA та GOLD підходи до лікування ХОЗЛ та БА з часом змінювалися, вдосконалювався менеджмент даних захворювань, певною мірою коригувалися критерії формулювання діагнозу даних захворювань. Разом із тим дослідження ефективності лікування пацієнтів із цими захворюваннями, враховуючи не тільки клінічний ефект від лікування, але й вартість лікування як за рахунок пацієнта, так і за кошт держави (програма «Доступні ліки»), залишаються недостатньо вивченими.

Тому важливим є проведення аналізу клінічної ефективності отриманого амбулаторного лікування пацієнтів з ХОЗЛ та БА та відповідно витрат на післястаціонарне лікування пацієнтів протягом місяця. Не менш важливим є визначення співвідношення «ефект-ціна» при лікуванні обох нозологій на різних рівнях надання медичної допомоги, а також залежно від таких факторів, як стать, вік та місця проживання пацієнта.

Тому, дисертаційне дослідження Кохана Богдана Ігоровича на тему: «Медико-соціальні аспекти і клінічно-економічна оцінка ефективності лікування пацієнтів з хронічним обструктивним захворюванням легень та бронхіальною астмою у Вінницькій області», незаперечно, є актуальним та важливим для організації охорони здоров'я та медичної допомоги пацієнтам з ХОЗЛ та БА, як в теоретичному, так і в практичному сенсі.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації та відповідності темі дисертації

Дисертантом після опрацювання джерел наукової літератури, ґрунтовного патентно-інформаційного пошуку чітко визначений науковий напрям та основна мета дисертаційного дослідження, яка полягала у тому, щоб визначити клінічно-економічну ефективність післястаціонарного лікування пацієнтів на БА та ХОЗЛ на різних рівнях надання медичної допомоги (надкластерному та кластерному) за співвідношенням «ціна-ефект» та обґрунтувати можливості її

підвищення за рахунок удосконалення медико-організаційних технологій надання медичної допомоги пацієнтам із зазначеними патологіями.

Дисертант чітко визначив основні завдання, вирішення яких було необхідним для досягнення мети дослідження та методи дослідження, застосування яких дозволило вирішити поставлені завдання.

Здобувач використав загальноновизнані та апробовані методи дослідження, а саме: системний підхід та аналіз, ретроспективний (аналіз архівних історій хвороб пацієнтів та дати наступного загострення пацієнтів після стаціонару згідно з даними медичної інформаційної системи), фармакоепідеміологічний (аналіз кількості та частоти схем лікування пацієнтів після виписки зі стаціонару), інформаційно-аналітичний (визначення дат загострення стану пацієнтів після стаціонару та їх прихильності до лікування після виписки), статистичний (аналіз даних з відповідною інтерпретацією результатів) аналіз.

Відповідно до поставлених завдань було проаналізовано 731 архівну медичну карту стаціонарних пацієнтів стаціонарних підрозділів трьох лікарень Вінницької області за 2019-2024 рр. Розподіл карт за закладами:

- КНП «Вінницька обласна клінічна лікарня імені М.І. Пирогова Вінницької обласної ради» (стаціонарний підрозділ Обласного лікувально-діагностичного пульмонологічного центру) – надкластерний рівень – 203 карти;
- КНП «Вінницька міська клінічна лікарня №1» (клінічне пульмонологічне відділення) – кластерний рівень (міська лікарня) – 208 карт;
- КНП «Гайсинська Центральна районна лікарня Гайсинської міської ради» (терапевтичне відділення) – кластерний рівень (районна лікарня) – 320 карт.

Кarti стаціонарних пацієнтів для дослідження були обрані по нижченаведеним критеріям включення і виключення.

Критерії включення у дослідження:

- пацієнти віком 18 років і старше;
- БА (всі фенотипи): інтермітуюча, персистуюча: легка, середньої важкості та тяжка, у фазі загострення(інфекційні та неінфекційні);
- БА у коморбідності з іншими захворюваннями;

- ХОЗЛ, клінічні групи А-Е, GOLD 1-4, у стадії загострення (інфекційні та неінфекційні);

- ХОЗЛ у коморбідності з іншими захворюваннями;

- БА та ХОЗЛ на тлі супутньої інфекції COVID-19.

Критерії виключення з дослідження:

- пацієнти віком до 18 років;

- БА/ХОЗЛ у поєднанні зі злоякісними пухлинами;

- БА/ХОЗЛ у поєднанні з туберкульозом (крім ЗЗТБ);

- БА/ХОЗЛ у поєднанні з гострим коронарним синдромом, важкою декомпенсацією серцевої недостатності (СН ІІІ стадії за класифікацією М.Д. Стражеска і В.Х. Василенка), тромбоемболією легеневої артерії, гострим порушенням мозкового кровообігу;

- БА/ХОЗЛ у поєднанні з пневмонією.

Дані карти стаціонарних пацієнтів було проаналізовано за спеціально розробленою картою викопіювання даних. Згодом за допомогою медичної інформаційної медичної системи «МЕДЕЙР» було встановлено дати наступного загострення (амбулаторного або стаціонарного) та прихильності до лікування проаналізованих уже пацієнтів. З аналізу медичної інформаційної системи виключалися ті пацієнти, дані яких були відсутні з різних причин, і відповідно по них дати загострень та комплаєнтності (і відповідно клінічно-економічна ефективність лікування за співвідношенням «ціна-ефект») не рахувалися.

Була проаналізована вартість рекомендацій кожного пацієнта та у середньому за закладами за перший і другий місяці та наступні окремо. Вартість лікування вираховували в американських доларах США (USD). Долар США був взятий за курс жовтня-листопада 2024 року (1\$= 41 UAH).

Аналіз первинної документації дисертанта та застосованих методів дослідження і статистичної обробки матеріалу у ліцензованому статистичному програмному забезпеченні дозволяє дійти висновку щодо достовірності, як отриманих результатів, так і встановлених відмінностей між групами дослідження.

Основні положення та висновки дисертації відповідають меті та завданням дослідження, базуються на отриманих результатах, обґрунтовані автором шляхом ретельного узагальнення та порівняльного аналізу отриманих результатів з результатами, наданими іншими дослідниками, які працювали в схожому напрямку.

Новизна отриманих результатів дослідження не викликає сумніву.

В ході проведених досліджень:

вперше проведено комплексний клінічно-економічний аналіз ефективності післястаціонарного лікування пацієнтів із БА та ХОЗЛ на різних рівнях надання медичної допомоги – надкластерному, кластерному міському та кластерному міжрайонному. Дослідження дозволило встановити вплив різних чинників, а саме – організаційних, клінічних, соціально-демографічних та економічних на результати лікування та сформувані обґрунтовані рекомендації для оптимізації надання медичної допомоги при даних патологіях;

вперше виконано порівняльний аналіз показників трьох закладів охорони здоров'я різного рівня стосовно ефективності надання медичної допомоги при лікуванні БА та ХОЗЛ. Обґрунтовано, що клінічна ефективність післястаціонарного ведення пацієнтів із БА та ХОЗЛ прямо залежить від рівня закладу, де надається допомога. Використовуючи багатофакторний аналіз ризику загострень та середньої тривалості періоду до загострення встановлено, що заклади надкластерного (КНП «ВОКЛ ім. М.І. Пирогова») та кластерного міського рівня (КНП «ВМКЛ №1») досягають достовірно кращих результатів у контролі виникнення загострень БА та ХОЗЛ, ніж заклади кластерного міжрайонного рівня (КНП «Гайсинська ЦРЛ»). Отримані дані дають підстави вважати, що у випадку системного інвестування у кадрове та ресурсне забезпечення закладів кластерного рівня можливе зростання загальної ефективності надання медичної допомоги;

вперше проведено оцінку клінічно-економічної ефективності основних схем післястаціонарного лікування БА та ХОЗЛ на основі критеріїв «ціна-ефект» із застосуванням регресійних моделей та аналізу ефективності лікування за

даними медичної інформаційної системи. Встановлено, що найкращі показники економічної ефективності демонструє комбінація лікувальних засобів Будесонід+Формотерол, яка забезпечує оптимальне співвідношення між вартістю терапії та отриманим клінічним результатом. Водночас встановлено, що деякі поширені схеми супровідної терапії (зокрема, з використанням Монтелукасту та Ердостеїну) можуть знижувати вартісну ефективність лікування. Таким чином, в дослідженні вперше наочно показано й ідентифіковано вплив окремих фармакотерапевтичних стратегій на ефективність використання ресурсів системи охорони здоров'я;

вперше у рамках одного дослідження системно проаналізовано вплив біологічних (нозологія, стать), соціально-демографічних (місце проживання, працевлаштованість), поведінкових (комплаєнс) та організаційних чинників на ефективність лікування пацієнтів із БА та ХОЗЛ. Доведено, що пацієнти з БА мають істотно нижчий ризик виникнення загострень та довший період ремісії порівняно з пацієнтами з ХОЗЛ. Уперше емпірично підтверджено, що стать пацієнта не є достовірним предиктором ефективності лікування ХОЗЛ та БА, що дозволяє змістити фокус на інші фактори для прогнозування результатів терапії;

виявлено, що пацієнти, які проживають у сільській місцевості, демонструють нижчі значення комплаєнсу, рідше проходять інструментальні дослідження (спірометрію) та отримують менш ефективні схеми базисної терапії, що також було вперше підтверджено системним аналізом даних медичних інформаційних систем та облікових документів у нашому дослідженні. Отримані результати можуть бути використані для впровадження цільових програм моніторингу та підтримки пацієнтів у сільській місцевості;

вперше проведено інтегральну оцінку клінічно-економічної ефективності післястаціонарного лікування із врахуванням технічної ефективності використання ресурсів (DEA-аналіз), що дозволило встановити наступне: у 50 % пацієнтів значення індексу ефективності становило менше 0,1, а з усієї вибірки дослідження лише 5 пацієнтів досягли умовного фронт'єра ефективності. Таким чином об'єктивно оцінено не лише результат лікування, але й оптимальність

витрат на досягнення стабільної ремісії;

окрім того, у дослідженні вперше встановлено низку модифікуючих факторів, які суттєво впливають на ризик виникнення загострення, його частоту виникнення та інші параметри: зайнятість, тривалість госпіталізації, період дослідження та наявність комплаєнсу. Особливо важливим в даному контексті є вплив фактору комплаєнсу – його присутність асоціювалася зі зменшенням ризику загострення досліджуваних захворювань на 34 % та подовженням періоду без загострення майже на 1,6 дня. Ці результати доводять необхідність розробки програм підвищення прихильності до лікування як одного з найефективніших інструментів покращення клінічних результатів.

За матеріалами дисертації опубліковано 9 наукових праць – 5 статей опубліковано в наукових фахових журналах України (серед яких одна у виданні з міжнародної наукометричної бази Scopus); 4 публікацій у вигляді тез в матеріалах міжнародних науково-практичних конференцій.

В опублікованих працях дисертантом повністю викладені отримані результати та висвітлені основні положення дисертації.

Публікації за темою дисертації з особистим внеском здобувача:

- наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Kokhan, B.I., Ocheredko, O.M. (2024). Analysis of the effectiveness of treatment schemes for diseases with broncho-obstructive syndrome in patients of MNCE "Haysynska CDH of HCC". *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*, 11(45), 1754-1766. **(Фахове видання України)**. Дисертанту належить збір матеріалу, статистична обробка отриманих результатів, описання результатів.
2. Kokhan, B.I., Ocheredko, O.M. (2024). The effectiveness of the use of schemes for the treatment of bronchial asthma and COPD on the example of the CNCE "Vinnytsia City Clinical Hospital №1". *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*, 12(46), 1461-1473.

(Фахове видання України). Дисертанту належить збір матеріалу, статистична обробка отриманих результатів, описання результатів.

3. Kokhan, B.I., Ocheredko, O.M. (2025). Comparison of the effectiveness of schemes for the treatment of diseases with broncho-obstructive syndrome in institutions of different levels of medical care. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*, 4(50), 1918-1932. *(Фахове видання України). Дисертанту належить збір матеріалу, статистична обробка отриманих результатів, описання результатів.*

4. Kokhan, B.I. (2025). Assessment of the effects of biological, social, organizational factors, and treatment regimens on the risk of exacerbation of diseases with broncho-obstructive syndrome using the example of institutions of different levels of medical care. *Вісник Вінницького національного медичного університету*, 3(29), 486-493. *(Фахове видання України). Дисертанту належить збір матеріалу, статистична обробка отриманих результатів, описання результатів.*

5. Kokhan, B.I., Ocheredko, O.M., Krishna, A., Kartelian, R.O., Komlevoi, O.M. (2025). Comparison of the effectiveness of the application of various schemes for the treatment of bronchial asthma and COPD in a supra-cluster level of care institution. *Одеський медичний журнал*, 2(193), 42-48. *(Фахове видання України. Видання включено до міжнародної наукометричної бази Scopus). Дисертанту належить збір матеріалу, статистична обробка отриманих результатів, описання результатів.*

- наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Кохан Б.І. Аналіз терапії пацієнтів з хронічним обструктивним захворюванням легень на стаціонарному етапі медичної допомоги в лікарні районного рівня. *Український науково-медичний молодіжний журнал (науково-практичне видання): тези доповідей «Весняної наукової сесії 2024»*, м. Київ, 22-26 квітня 2024 р., спецвипуск №1, С. 133. Київ: КНМУ ім. О.О. Богомольця. **(Тези).** Здобувач особисто провів збір матеріалу, проаналізував результати

та оформив тези.

7. Кохан Б.І. Виклики та проблеми у діагностиці та лікуванні пацієнтів з ХОЗЛ у Гайсинському районі. *Матеріали науково-практичної конференції молодих вчених з міжнародною участю «Молодіжна наука–2024»*, м. Вінниця, 17 травня 2024 р., С. 65-66. Вінниця: ВНМУ ім. М.І. Пирогова. **(Тези)**. Здобувач особисто провів збір матеріалу, проаналізував результати та оформив тези.

8. Кохан Б.І. Аналіз лікування пацієнтів з бронхіальною астмою та хронічним обструктивним захворюванням легень на різних етапах та рівнях надання медичної допомоги у Вінницькій області. *Матеріали XXIX Конгресу студентів та молодих вчених «Майбутнє за наукою»*, м. Тернопіль, 9-11 квітня 2025 р., С. 315. Тернопіль: ТНМУ ім. І.Я. Горбачевського. **(Тези)**. Здобувач особисто провів збір матеріалу, проаналізував результати та оформив тези.

9. Кохан Б.І. Медико-соціальні аспекти пацієнтів з бронхіальною астмою та хронічним обструктивним захворюванням легень лікувальних закладів різних типів надання медичної допомоги у Вінницькій області. *Матеріали XXII Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та фахівців «Актуальні питання сучасної медицини»*, м. Харків, 10-11 квітня 2025 р., С. 112-113. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна. **(Тези)**. Здобувач особисто провів збір матеріалу, проаналізував результати та оформив тези.

Теоретичне та практичне значення результатів дослідження

Встановлені в ході дослідження дані дозволяють порівняти ефективність лікування між закладами різних рівнів надання медичної допомоги, що дозволить сформулювати рекомендації тим закладам, які показали гірші результати. Враховуючи економічний аспект отриманого лікування, результати дослідження показали оптимальність і економічну ефективність доз і наданих схем лікування, чимало з яких входять до програми «Доступні ліки» і оплачуються коштом держави. Отримані результати вказали на стан пацієнтів з БА та ХОЗЛ у Вінницькій області та якість надання їм медичної допомоги, а також на можливі шляхи покращення надання медичної допомоги даним

пацієнтам. Таким чином, для покращення лікування та організації надання медичної допомоги пацієнтам з ХОЗЛ та БА рекомендованим є покращення організаційного елементу післястаціонарного етапу лікування, що можливо зробити шляхом стандартизації схем, моніторингу успішності застосування, забезпечення рівного доступу до діагностики – усі ці фактори є критичними для зменшення ризику виникнення повторних загострень та підвищення ефективності витрат у системі охорони здоров'я. Результати дослідження надають вагомі підстави для перегляду підходів до ведення пацієнтів із БА та ХОЗЛ, особливо в громадах із низьким рівнем медичних ресурсів.

Результати проведених досліджень впроваджено у лікувальний процес КНП «Гайсинська ЦРЛ ГМР», а також у науковий і навчальний процес кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова, в лекційних курсах та під час практичних занять, а також у навчальну роботу кафедр патологічної фізіології, фармації, клінічної фармації та клінічної фармакології Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому

Дисертація Кохана Богдана Ігоровича викладена українською мовою, побудована за класичною схемою і оформлена згідно існуючих вимог.

Дисертаційна робота викладена на 216 сторінках (з них 158 сторінок залікового машинописного тексту) та складається з анотації українською та англійською мовами, змісту, переліку умовних скорочень, вступу, огляду літератури, опису матеріалів і методів дослідження, трьох розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення результатів дослідження, висновків, практичних рекомендацій, а також списку використаних джерел (з них 17 кирилицею та 187 латиницею) та додатків. Дисертаційне дослідження ілюстровано 9 рисунками та 45 таблицями.

В анотаціях українською та англійською мовами представлена вирішена науково-практична задача, стисло викладені основні положення дисертаційної

роботи, зазначені її наукова новизна, практичне значення та вказані ключові слова.

У **вступі** дисертації висвітлена актуальність теми, вказаний зв'язок роботи з науковою темою кафедри, сформульовані мета та завдання дослідження, означені об'єкт, предмет та методи дослідження, визначені наукова новизна та практичне значення отриманих результатів і їх впровадження в практику, вказаний особистий внесок здобувача, надані відомості щодо апробації результатів дисертації на наукових форумах та публікацій дисертанта. Вступ викладено на 7 сторінках.

У **першому розділі** дисертації, викладеному на 25 сторінках, наведені результати проведеного здобувачем аналізу даних сучасної наукової літератури за напрямком дисертаційного дослідження. У чотирьох підрозділах огляду літератури наведені сучасні дані щодо патогенезу, факторів ризику та діагностики захворювань з бронхообструктивним синдромом з акцентом на бронхіальну астму та хронічне обструктивне захворювання легень, їх епідеміологію, та новітні досягнення фармакотерапії цих захворювань. У даному розділі наведено як світовий так і національний стан поширеності захворювань, а також їх діагностики та витрати медичними системами на лікування даних пацієнтів.

У **другому розділі** дисертації автором ґрунтовно викладено методiku та основні методи дослідження. Розділ викладений на 14 сторінках та складається з чотирьох підрозділів. У першому підрозділі описано дизайн експериментального дослідження, вказані групи дослідження, критерії включення та виключення у дослідження. Зазначено, що комітетом з питань біомедичної етики Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова (протокол № 7 від 08.11.2022 та протокол № 10 від 27.10.2025), встановлено, що проведені дослідження відповідають біоетичним і морально-правовим вимогам Гельсінської декларації, Конвенції Ради Європи про права людини та біомедицину (1977), відповідним положенням ВООЗ та законам України. У другому підрозділі детально описано аспекти, які ретроспективно

аналізувалися у медичних картах стаціонарних хворих профільних відділень та лікарень за самостійно розробленою картою викопіювання дат, наведено основні базисні та супроводжувальні схеми, що були проаналізовані у дослідженні, а також методика підрахунку вартості післястаціонарного лікування. Третій підрозділ розкриває методику аналізу дат наступних загострень згідно з медичною інформаційною системою «МЕДЕЙР». Четвертий підрозділ описує використані статистичні методи дослідження для отримання результатів.

Наступні три розділи власних досліджень відображають основні результати дисертаційної роботи.

У **третьому розділі** дисертації, який викладений на 19 сторінках і складається з трьох підрозділів, наведені отримані результати дескриптивного аналізу отриманого матеріалу. Було проведено аналіз анамнестичних і клінічних ознак пацієнтів, та їх лікування до та під час стаціонару та після виписки, наприкінці розділу наведено узагальнений висновок. Розділ містить 24 таблиці.

Результати досліджень, які представлені у даному розділі дисертації, відображені в 4 тезах міжнародних науково-практичних конференцій.

Четвертий розділ дисертації складається з трьох підрозділів, викладений на 15 сторінках та містить 2 таблиці і 6 рисунків. У даному розділі дисертант оцінює клінічну ефективність лікування пацієнтів з ХОЗЛ та БА у медичних закладах різного типу. Даний розділ складається з 3 підрозділів, що присвячені оцінці ефектів біологічних, соціальних, організаційних факторів, і схем лікування на ризик виникнення та на термін настання загострення, а також аналізу динаміки базового ризику та виживання, функція щільності розподілу проміжків до настання загострення. Наприкінці розділу автор зробив узагальнений висновок отриманих результатів.

Результати досліджень, які представлені у даному розділі дисертації, відображені в статті у фаховому науковому журналі України.

П'ятий розділ дисертації присвячений аналізу економічної ефективності лікування пацієнтів з ХОЗЛ та БА у медичних закладах різного типу. Розділ

представлений на 36 сторінках, містить 19 таблиць та 3 рисунки. В його складі знаходяться 4 підрозділи: щодо економічної ефективності лікування пацієнтів з ХОЗЛ та БА у кластерній міжрайонній лікарні, у кластерній міській лікарні, надкластерній лікарні та у всіх трьох медичних закладах загалом, а також узагальнення отриманих результатів розділу.

Результати досліджень, які представлені у даному розділі дисертації, відображені в 4 статтях у фахових наукових журналах України (1 з яких відноситься до міжнародної наукометричної бази Scopus).

У шостому розділі дисертації автором проведено ретельне узагальнення та аналіз отриманих результатів дослідження, аналітичне порівняння отриманих результатів з даними інших науковців, які працювали в подібному напрямку з посиланнями на відповідні джерела наукової літератури. Розділ викладений на 22 сторінках. У короткому підсумку до даного розділу узагальнення та аналізу результатів дослідження автором наголошено, що узагальнений аналіз міжнародних даних свідчить про системну нерівність у лікуванні БА і ХОЗЛ між сільським та міським населенням, що проявляється у вищій захворюваності, смертності та меншій ефективності терапії у сільських регіонах і для вирівнювання ситуації необхідні політичні й економічні втручання, спрямовані на покращення доступу до медичної допомоги, підвищення рівня поінформованості пацієнтів та розвиток програм громадського здоров'я у сільських районах.

Узагальнюючий висновок та 3 окремих **висновки** дисертації сконцентровано відображають основні результати роботи, відповідають отриманим результатам та меті та завданням дослідження.

У практичних рекомендаціях наведено основні шляхи вирішення та рекомендації щодо покращення лікування даних захворювань та організації надання медичної допомоги.

У списку використаних джерел наукової літератури наведено 204 найменувань, з яких 187 джерел викладені латиницею та 17 – кирилицею.

В додатках дисертації наведені наукові праці, в яких опубліковані основні

наукові результати дисертації та наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації; акти впровадженнь результатів дисертаційної роботи в навчальний процес та лекційні матеріали, практичну діяльність (загалом 5 актів впровадженнь) та спеціально розроблену карту викопіювання даних, згідно з якою здійснювався ретроспективний аналіз медичних карт стаціонарних пацієнтів досліджуваних медичних закладів.

Первинна документація дисертаційної роботи представлена в повному об'ємі і повністю відповідає змісту дисертаційного дослідження. Перевірка первинної документації показала повну вірогідність усіх первинних документів. Під час перевірки узагальнених даних з фактичним матеріалом виявлена їх повна відповідність.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці

Отримані результати дисертаційного дослідження рекомендуються до використання в практичній роботі, насамперед, в практичній роботі організаторів охорони здоров'я та керівників медичних закладів, а також терапевтів, сімейних лікарів та пульмонологів.

Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності

Ознак порушення академічної доброчесності дисертантом Коханом Богданом Ігоровичем не виявлено. За результатами перевірки тексту дисертації програмою «StrikePlagiarism.com» не виявлено ознак плагіату, самоплагіату, фабрикування та фальсифікації даних. Рівень оригінальності тексту дисертації склав 97,6%. Виявлені окремі співпадіння з висловами у власних публікаціях, термінами, посиланнями на літературу та загальноновживаними фразами.

Результати обговорення презентації на засіданні кафедри (структурного підрозділу).

Під час обговорення презентації на засіданні кафедри встановлено, що

здобувач у повному обсязі володіє матеріалами дисертаційного дослідження, надає ґрунтовні відповіді на поставлені запитання, пов'язані із дисертаційною роботою, чітко дотримується встановлених вимог до тривалості доповіді. Інформація, представлена у доповіді та презентації, відповідає матеріалам дисертаційного дослідження.

Відповідність дисертації встановленим вимогам

За актуальністю, обсягом та змістом проведених досліджень, достовірністю та науковою новизною отриманих результатів, обґрунтованістю основних положень, висновків і рекомендацій, теоретичним і практичним значенням, висвітленню результатів роботи у періодичних наукових виданнях, структурою та оформленням представлена дисертація Кохана Богдана Ігоровича на тему: «Медико-соціальні аспекти і клінічно-економічна оцінка ефективності лікування пацієнтів з хронічним обструктивним захворюванням легень та бронхіальною астмою у Вінницькій області» відповідає усім вимогам згідно наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

На момент проведення фахового семінару для апробації дисертації усі неточності усунені, зауваження враховані. Претензій до дисертанта та його роботи немає. Дисертаційна робота в повній мірі відповідає спеціальності 222 «Медицина».

ВИСНОВОК

Дисертація Кохана Богдана Ігоровича на тему: «Медико-соціальні аспекти і клінічно-економічна оцінка ефективності лікування пацієнтів з хронічним обструктивним захворюванням легень та бронхіальною астмою у Вінницькій області», що представлена на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина», є завершеною кваліфікаційною науковою працею, в якій наведені нові науково обґрунтовані результати проведених особисто здобувачем досліджень щодо вирішення

актуальної і важливої для медицини науково-практичної задачі, яка полягала в оцінці клінічно-економічної ефективності післястаціонарного лікування пацієнтів на бронхіальну астму та хронічне обструктивне захворювання легень на різних рівнях надання медичної допомоги (надкластерному та кластерному) за співвідношенням «ціна-ефект» та удосконалення організації надання медичної допомоги даним пацієнтам за рахунок встановлених у дослідженні резервів щодо підвищення клінічно-економічної ефективності їх лікування, що дозволило сформулювати рекомендації тим закладам, які показали гірші результати, а також оцінці впливів різних факторів на ризик виникнення та час настання загострення у пацієнтів, таким чином виокремивши «вразливі» групи пацієнтів, на яких потрібно звернути увагу, особливо у перші тижні після виписки зі стаціонару.

Одержані під час виконання дисертаційної роботи результати мають вагоме значення для сучасної медицини та підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень. За актуальністю, обсягом та змістом проведених досліджень, достовірністю та науковою новизною отриманих результатів, обґрунтованістю основних положень, висновків і рекомендацій, теоретичним і практичним значенням, висвітленню результатів роботи у періодичних наукових виданнях, дисертація повною мірою відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 341 від 21 березня 2022 р., № 502 від 19 травня 2023 р. та № 507 від 3 травня 2024 р. і оформлена відповідно до наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та рекомендується до проведення публічного захисту з метою присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 «Медицина».

Висновок підготовлено за результатами фахового семінару, який відбувся 19 листопада 2025 року на кафедрі соціальної медицини та організації охорони здоров'я, за участі фахівців кафедр загальної гігієни та екології і пропедевтики внутрішньої медицини Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова.

**Головуючий на засіданні кафедри
соціальної медицини та організації охорони здоров'я**

д.мед.н., професор, директор навчально-наукового

Інституту громадського здоров'я, біології,

контролю та профілактики хвороб

ВНМУ ім. М.І. Пирогова

професор Ігор СЕРГЕТА

«19» листопада 2025 р.

Підпис Сергет І.
завіряю
п.п. Сергет І. відділу кадрів
Вінницького національного
медичного університету
ім. М. І. Пирогова
Ігор Сергет І.
« 19 » 11 20 25 р.